

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2012 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Eliza Skotnicka

Protokolant: Małgorzata Schick

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2012 roku w Kłodzku

sprawy z powództwa I. M.

przeciwko(...). we W.

o stwierdzenie nieważności umowy i zapłatę

I. stwierdza nieważność umowy pożyczki gotówkowej numer (...)zawartej w dniu 15 maja 2009r., pomiędzy powódką I. M., a stroną pozwaną występującą ówczesnie pod nazwą (...)z siedzibą we W.obejmującą pożyczkę w kwocie 12 000 zł;

II. zasądza od strony pozwanej (...). we W.na rzecz powódki I. M.kwotę 7 800,96 zł (siedem tysięcy osiemset 96/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 2.VIII.2011r.;

III. dalej idące powództwo w części dotyczącej odsetek oddała;

IV. przyznaje adw. A. D. z Kancelarii Adwokackiej w K. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Kłodzku kwotę 2952 zł (w tym podatek VAT 552 zł) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce I. M.;

V. nakazuje stronie pozwanej (...). we W., aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Rejonowy w Kłodzku kwotę 4525,69 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, od których obowiązku uiszczenia powódka była zwolniona.

UZASADNIENIE

Powódka I. M.domagała się stwierdzenia nieważności umowy pożyczki gotówkowej z dnia z dnia 15 maja 2009r. nr (...)na kwotę 12 000,- zł (plus 3601,92 zł), płatną w 48 ratach od 15 maja 2009r., (dotychczas spłaconą w połowie w wysokości 7800,96 zł, za okres od 15 maja 2009r. do 14 maja 2011r.) którą podpisała z pozwanym(...). Ponadto powódka wniosła o zasądzenie kwoty 7800,96 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wezwania do zapłaty tj od 16 czerwca 2011r. na podstawie art. 410§2 k.c. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 15 maja 2011r. nieformalny opiekun powódki wręczył jej do podpisania umowę kredytową, nie bacząc na stan fizyczny i psychiczny powódki opisany w art. 82 k.c. Przez dwa lata powódka nie widząc umowy, nie знаła jej szczegółów, gdyż nikt jej nie przeczytał. Powódka darzyła zaufaniem swojego opiekuna M. P., który co miesiąc na poczet kredytu pobierał od powódki 900,- zł, z czego spłacał ratę kredytową w wysokości 325,04 zł. Powódka podała, że w momencie podpisywania umowy miała 81 lat, demencję starczą oraz zaawansowaną jaskrę. Jej stan psychiczny i wiek wykazuje krańcowe otępienie i niezaradność życiową. Poziom intelektualny jest bardzo niski, nie umie czytać ani pisać. Przed II wojną światową ukończyła 2 klasy szkoły podstawowej, jest wtórną analfabetką i wyuczyła się tylko podpisu. Powódka nie zdawała sobie sprawy z tego co robi zwłaszcza, że z zapewnień opiekuna wynikało, że to on miał spłacać kredyt, a powódka miała być "figurantką". Bank na wezwanie powódki uznania nieważności umowy, odmówił.

Strona pozwana (...)z siedzibą we W.(poprzednia nazwa (...))wniosła o oddalenie powództwa na koszt powódki. Strona pozwana wskazała, że umowa wiąże strony, gdyż została zawarta w sposób prawidłowy, a środki zostały powódce wypłacone. Strona pozwana zarzuciła, że powódka nie udowodniła, że w dniu zawarcia umowy tj. 15 maja 2009r. znajdowała się w stanie całkowicie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji w sprawie zawarcia umowy pożyczki gotówkowej ze względu na stan zdrowia tj. zaawansowaną demencję. Ponadto pozwana zarzuciła, że w kwestii wtórnego analfabetyzmu powódki, trudno czynić Bankowi zarzut, gdyż okoliczność ta jest łatwa do ukrycia w momencie podpisywania umowy. W sytuacji, gdy bank zostałby o tym poinformowany istnieje specjalny tryb zawierania umowy w odniesieniu do osób, które nie potrafią czytać, pozwalający na uzyskanie pewności, że dana osoba zdaje sobie sprawę z treści zaciąganych zobowiązań.

Pozwana zauważyła, że w treści pozwu pojawiły się ewidentne sprzeczności, bowiem powódka twierdzi, że nie wiedziała co robi zawierając umowę, w a kolejnej części zdania, że umówiła się z M. P., że będzie tylko "figurantką" i to on będzie spłacał raty kredytu. Świadczy to o istnieniu świadomości dokonywania określonej czynności prawnej i jej skutków. Z treści pozwu wynika przy tym, że powódka nie potrafi czytać, ani nie posiada rozeznania w zakresie sensu i treści podejmowanych czynności, co pozwala przyjąć, że pozew został przygotowany przez osobę trzecią, której twierdzenia i oceny zawiera. Jednocześnie brak jest informacji o częściowym lub całkowitym ubezwłasnowolnieniu powódki. Pozew nie został też złożony przez osobę trzecią mającą interes prawny w ustaleniu, że dana umowa jest nieważna. Pozew zawiera natomiast adnotację, że "po odczytaniu i zrozumieniu treści jako zgodne z prawdą podpisuję". Zdaniem strony pozwanej na podstawie tego dokumentu trudno ocenić jaki jest na dzień wytoczenia powództwa stan umysłowy powódki i rozeznanie, co do faktu wytaczania tego postępowania i ewentualnych jego skutków.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka I. M.w dniu 15 maja 2009r. podpisała z(...)z siedzibą we W.umowę pożyczki kwoty 12000,- zł , płatnej w 48 miesięcznych ratach, do 15. dnia każdego kolejnego miesiąca, poczynając od 15 czerwca 2009rr. Wysokość raty 325,04 zł, łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest pożyczkobiorca wynosiła 3601,92 zł.

Dowód:

umowa pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 15.05.2009r. k. 3 - 6.

Powódka w okresie od 15. maja 2009 r. do 15. maja 2011r. spłaciła 24 raty pożyczki tj. kwotę 7800,96 zł.

Bezsporne.

Powódka jest osobą samotną, mieszka we wsi P., ma syna, który jej nie odwiedza. Powódka słabo radzi sobie w codziennym funkcjonowaniu, żyje bez ogrzewania, bez pralki, bez lodówki. Pomagają jej sąsiedzi. W dniu 15 maja 2011r. powódka przysłała do sąsiada E. D., emerytowanego radcy prawnego, prosząc go o pomoc w przeczytaniu dokumentów. E. D. poinformował powódkę, że dokument który przyniosła to umowa pożyczki na kwotę 12 000,- zł, rata 325,04 zł. Sąsiad pytał powódkę na co wzięła taką dużą kwotę, skoro w domu nic nie zostało zrobione, a jest wiele rzeczy do zrobienia. Powódka powiedziała, że jest "przypisana do P.", że za opiekę przepisała dom na M. P.. E. D. ustalił, że powódka sporządziła testament notarialny, który został już odwołany. Powódka wyjaśniła, że nie mogła odmówić podpisania protokołu, bo "była na nich zdana" oraz, że była wdzięczna P., bo zawieźli ją na operację jaskry i przyspieszyli termin zabiegu, a to uratowało jej wzrok. Powódka po wyjaśnieniu jej treści umowy pożyczki złapała się za głowę i powiedziała "o J., a oni brali ode mnie co miesiąc po 900,- zł". Powódka stwierdziła: "oni mnie okradli, ocyganili. Oni mnie oszukali." Powódka nie pamięta okoliczności zawarcia umowy, nie pamięta co jej w banku mówiono, wyjaśnia, "ja mam słabą głowę, nie pamiętam; taki miałam rozum, taką miałam głowę."

Powódka od czasu zaciągnięcia pożyczki przymierała głodem. Sąsiedzi przynosili jej chleb i cukier, wspomagali żywnością.

M. P. przed zawarciem umowy pożyczki przez powódkę, pomagał jej, kopał ogródek, trzepał chodniki, zakrapiał jej oczy, poprawiał fryzurę. Za pomoc żądał od powódki zapłaty za godzinę brał ok. 300 zł. Po zabraniu pieniędzy z pożyczki i nabyciu za te pieniądze samochodu M. P. przestał opiekować się powódką, przychodził co miesiąc, żądając od powódki pieniędzy. Co miesiąc zabierał powódce z emerytury 900,- zł, twierdząc że to na spłatę kredytu, podczas gdy rata wynosiła 325,04 zł.

W dniu 15 maja 2011r. powódka odmówiła wydania M. P. pieniędzy, wówczas M. P. przyniósł powódce dokument umowy pożyczki i powiedział "będziesz płaciła."

Powódka wcześniej nikomu nie powiedziała o pożyczce, ponieważ "P. jej zabronił". Powódce w tym czasie brakowało środków na życie, pożyczła pieniądze od sąsiadów, w tym od E. D.. E. D. dopytywał powódkę, co robi z pieniędzmi, że zaraz po wypłacie emerytury w kwocie 1424, - zł, chodzi pożyczać od sąsiadów.

Dowód:

przesłuchanie powódki w miejscu jej zamieszkania k. 85 - odwrót - 86;

zeznania świadka E. D. k. 84 - 85.

Powódka I. M. urodziła się 14 czerwca 1928r. Powódka nie ukończyła żadnej szkoły, chodziła do szkoły podstawowej przed II wojną światową. Nie potrafi pisać, potrafi się podpisać. Spowolniała psychoruchowo, czyta wolno, dłuższe wyraz z błędami, na poziomie II klasy szkoły podstawowej. Do czytania używa okularów. Dobrze czyta proste polecenia, rozumie je i wykonuje. Powódka przejawia zaburzenia pamięci głównej świeżej, w mniejszym stopniu trwałej. Nie radzi sobie z operacjami na liczbach, nie utrzymuje w centrum uwagi warunków zadania arytmetycznego. Orientuje się w cenach artykułów niezbędnych w praktycznym codziennym funkcjonowaniu. Powódka przejawia osobowość ambiwertyną, stała emocjonalnie, w postawach i zachowaniu spokojna, ufna, pogodna. Chętnie korzysta z pomocy innych, ponieważ czuje się niezdolna do ulepszenia czegokolwiek bez współdziałania ze strony innych - oczekuje życzliwości, zrozumienia, pomocy. Krytyczna wobec swojej sytuacji życiowej i swojej fizycznej wydolności. Mimo trudności, nie skarży się i z uporem realizuje swoje cele. Obecnie u powódki stwierdzono proces otępienny średniego stopnia, w górnej granicy. W teście psychoorganicznym wskaźnik z pogranicza zmian w centralnym układzie nerwowym.

Dowód:

opinia sądowo - psychologiczna biegłego sądowego z zakresu psychologii klinicznej W. H. k. 141 - 143;

przesłuchanie powódki w miejscu jej zamieszkania k. 85 - odwrót - 86;

zeznania świadka E. D. k. 84 - 85.

Powódka I. M. ujawnia orientację auto i allopsychiczną tylko w podstawowych kierunkach zachowaną, ujawnia osłabienie pamięci świeżej, bez cech konfabulacji. Tok myślowy spowolniały. Duża męczliwość, ma trudności z skupieniu uwagi na dłuższy okres. Widoczny regres inteligencji abstrakcyjnej: wnioskowania, analizy, planowania. Lepiej funkcjonuje inteligencja praktyczna oparta na wykonywaniu prostych, powtarzalnych czynności z zakresu życia codziennego. Nie ujawnia objawów wytwórczych. Krytycyzm obniżony w stosunku do osób, które pomogły jej w sytuacjach życiowych. Powódka jest bardzo sugestywna, podatna w wpływy takich osób. Wymazuje znacznie upośledzoną zdolność oceniania przy dokonywaniu racjonalnych wyborów. Powódka ujawnia objawy zespołu otępiennego starczego stopnia umiarkowanego. Występujące zaburzenia w zakresie osłabienia pamięci, regresu inteligencji abstrakcyjnej i dokonywania racjonalnych wyborów, a także dużej sugestywności na wpływy innych osób,

zwłaszcza jej znanych, spowodowały, że w chwili zawierania umowy ze stroną pozwaną powódka znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji wyrażenia woli.

Dowód:

- opinia biegłego z zakresu psychiatrii lek. med R. S. k. 152 - 158

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu.

Okoliczności sprawy, w szczególności fakt, że strony łączyła umowa pożyczki gotówkowej oraz wysokość kwoty spłaconej przez pozwaną do dnia 15 maja 2011r., były między stronami bezsporne. Podstawową kwestią dla rozstrzygnięcia sprawy była ocena zdolności powódki do świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli w dniu zawarcia spornej umowy tj. w dniu 15 maja 2009r.

Zgodnie z art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych. Dla stwierdzenia nieważności oświadczenia woli w oparciu o art. 82 k.c. wystarczające jest przy tym istnienie jednej z przyczyn uznania umowy za nieważną. W judykaturze przyjęto, że ustalenie stanu świadomości, o jakim mowa w art. 82 k.c., jest sprawą stanu faktycznego i jego oceny na podstawie przeprowadzonej przez sąd analizy wszystkich ujawnionych dowodów i okoliczności towarzyszących złożeniu oświadczenia woli, mogących mieć wpływ na prawidłowe, to znaczy w pełni świadome jej wyrażenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2000 r., II CKN 489/2000 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2000 r., II CKN 1093/2000). Zgodnie z poglądami prezentowanymi w orzecznictwie stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli nie oznacza całkowitego zniesienia świadomości. Wystarczające jest istnienie takiego stanu, który powoduje brak rozeznania, niemożność rozumienia posunięć własnych i posunięć innych osób oraz niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006 r., IV CSK 7/05).

Odnosząc powyższe rozważania prawne do ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszym postępowaniu, aby prawidłowo ocenić stan zdrowia psychicznego powódki, jej zdolność postrzegania i rozeznania w podejmowanych działaniach konieczne było dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii i psychiatrii. Biegła psycholog wskazała na zaburzenia pamięci u powódki, proces otępienny w górnej granicy średniego stopnia, trudności w czytaniu oraz wykonywaniu prostych operacji na liczbach.

Okoliczności faktyczne wykazały, że powódka jest osobą w podeszłym wieku, w chwili zawierania umowy miała 81 lat, jest osobą schorowaną, słabo radzi sobie w codziennym życiu. Jest samotna, mieszka skromnie w domu bez ogrzewania, bez lodówki i pralki. Powódka jest ufna i bezkrytyczna wobec osób, które pomogły jej w sytuacjach życiowych. Biegły psychiatra stwierdził, że regres inteligencji abstrakcyjnej, zaburzenia w zakresie osłabienia pamięci, obniżenie krytycyzmu wobec innych, zaburzenia zdolności koncentracji uwagi, myślenia, zdolności oceniania i dokonywania racjonalnych wyborów, a także duża sugestywność na wpływy innych osób, zwłaszcza jej znanych, spowodowały, że w chwili zawierania umowy ze stroną pozwaną powódka znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Niski poziom intelektualny spowodowany procesem otępiennym starczym, a także znikomym stopniem edukacji powódki, na pograniczu analfabetyzmu, w ocenie Sądu dają podstawy do przyjęcia, że powódka nie miała świadomości co do skutków prawnych dokonanej czynności prawnej. Zaburzenia pamięci stwierdzone przez biegłych wyjaśniają przyczynę niemożności zrelacjonowania przez powódkę podczas przesłuchania przeprowadzonego w jej miejscu zamieszkania szczegółów i okoliczności związanych z podpisaniem umowy. Powódka oświadczyła, że nie pamięta, co jej mówiono w banku, ile osób z nią rozmawiało, że ma słabą głowę. Powódka podczas badania psychiatrycznego miała problemy z podaniem aktualnej daty (k. 156). Jednocześnie powódka podczas przesłuchania konsekwentnie

powtarzała, kto jej zrobił krzywdę, czego od niej żądano i w jakiej wysokości miesięcznie wydawała M. P. pieniądze na spłatę pożyczki. Biegły psychiatra stwierdził, że powódka ujawnia osłabienie pamięci zwłaszcza świeżej, bez cech konfabulacji (k. 158). W ocenie Sądu okoliczności wskazane przez powódkę, są wiarygodne i znajdują odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym. Powódka zaciągnęła przedmiotową pożyczkę, gdyż jak uważała nie mogła odmówić, bo jest "przypisana do P.." Z relacji wyjaśnień powódki co do przyczyn zaciągnięcia pożyczki, przedstawionej przez świadka E. D., wynika, że powódka miała poczucie konieczności, bezwarunkowego obowiązku wykonywania czynności nakazanych jej przez M. P. i jego ojca, w zamian za udzieloną jej pomoc. O pożyczce tej nikomu nie mówiła, bo "P. jej zabronił." Zważywszy na stan fizyczny i psychiczny powódki, w szczególności jej wiek i widoczne przy zwykłej rozmowie trudności w koncentracji, zapamiętywaniu, wnioskowaniu, Bank jako profesjonalny podmiot powinien był dołożyć należytej, o podwyższonym stopniu wymaganej, staranności, by mieć pewność, że strona umowy zna jej warunki. Tymczasem pracownik Banku nie zdołał nawet zauważyć, że powódka nie potrafi czytać i pisać, nie wdrożono bowiem w jej przypadku szczególnego trybu (jak wynika z odpowiedzi na pozew) stosowanego względem klientów z takim deficytem. Podkreślić przy tym należy, że wada oświadczenia woli opisana w art. 82 k.c. skutkuje nieważnością umowy niezależnie od wiedzy Banku o stanie wyłączającym świadomość kontrahenta, czy też winy Banku polegającej na niedołożeniu należytej staranności, by kontrahent zrozumiał warunki umowy. Zatem dla oceny ważności umowy, a przede wszystkim skuteczności oświadczenia woli powódki, stopień staranności pozwanego banku przy dokonywaniu analizowanej czynności prawnej, nie ma większego znaczenia.

Powódka co najmniej do dnia 15 maja 2011r. nie знаła warunków umowy, nie miała świadomości co o skutków podpisanej umowy. Trudno bowiem przyjąć, że powódka zawarła umowę, ona nie miała bowiem świadomości, co do przedmiotu umowy, pieniądze wypłacone przez bank zostały jej natychmiast odebrane, powódka nie pamięta nawet, okoliczności tych czynności. Potwierdziła jedynie, że podpis na pokwitowaniu został przez nią nakreślony (k. 90 akt). W piśmie z dnia 15 czerwca 2011r. skierowanym do pozwanej powódka wskazała, że "w kasie banku podpisała odbiór, ale pieniędzy na oczy nie widziała", przejął je opiekun, który kupił sobie samochód. Podczas badania przez psychiatrę powódka podała "kredyt był bardzo duży, nie wiem ile, ja się w ogóle nie znam", "Płaciłam dwa lata po 900,- zł, głodem przymierałam, chleb i woda", "już wszystko załatwione, wszystko spłacone, ten samochód - mecenas mi pomógł", "sprawa została umorzona" (k. 157 akt). Stwierdzenia powódki podczas badania wskazują, że nie ma ona świadomości co do toku postępowania, rozumuje w sposób bardzo uproszczony, nie zdaje sobie sprawy z sytuacji prawnej w jakiej się znajduje, ufa że sąsiad, który zaoferował jej pomoc ("mecenas"), już wszystko pozytywnie dla powódki załatwił.

W tych okolicznościach faktycznych Sąd, w całej rozciągłości podzielił wnioski zawarte w opinii biegłego psychiatry i przyjął, że powódka w dniu 15 maja 2009r. w czasie podpisywania umowy pożyczki gotówkowej ze stroną pozwaną znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i jej wyrażenie. Oświadczenie woli złożone przez osobę w okolicznościach wskazanych w art. 82 k.c. jest nieważne z mocy prawa (ex tunc), a sąd wydaje jedynie orzeczenie deklaratoryjne potwierdzające ten fakt (stwierdza nieważność oświadczenia woli - umowy).

Zgodnie z treścią art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. W myśl art. 410 § 1 k.c. przepisy 405 - 409 k.c. stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Natomiast §2 art. 410 k.c. stanowi, że świadczenie jest nienależne, jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Zważywszy, że wskutek stwierdzenia nieważności oświadczenia woli powódki w zakresie zawarcia umowy pożyczki, umowa ta jest nieważna z mocy prawa, należało przyjąć, że wszelkie wpłaty dokonane przez powódkę w wykonaniu tej nieważnej umowy, jako świadczenie nienależne, powinny zostać powódce zwrócone. Skoro powódka spłaciła 24 raty po 325,04 zł, to łącznie z tytułu umowy pożyczki zapłaciła stronie pozwanej 7800,96 zł.

Podkreślić przy tym należy, że choć strona pozwana wykonała swój obowiązek wypłaty kwoty udzielonej pożyczki, to przysporzenie majątkowe w tym zakresie nie zasililo aktywów powódki. Korzyść z tego tytułu osiągnęła osoba trzecia, która wykorzystwała nieporadność i nieświadomość powódki.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uwzględnił powództwo w części dotyczącej stwierdzenia nieważności łączącej strony umowy pożyczki z dnia 15 maja 2009r. oraz w zakresie żądania zwrotu kwoty 7800,96 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 2 sierpnia 2011r., dalej idące żądanie odsetkowe od 15 czerwca 2011r. do 1 sierpnia 2011r. zostało oddalone. Sąd zasądził odsetki zgodnie z art. 455 k.c. w zw. z art. 481 k.c. tj. licząc je od dnia w którym pozwana otrzymała wezwanie do zapłaty wraz żądaniem uznania nieważności umowy. Ponieważ powódka nie przedstawiła dowodu doręczenia stronie pozwanej pisma z dnia 15 czerwca 2011r., zaś strona pozwana na pismo to odpowiedziała w dniu 2 sierpnia 2011r., Sąd przyjął, że najpóźniej do tej daty strona pozwana dowiedziała się o roszczeniach powódki i mogła je do dnia 2 sierpnia 2011r. zaspokoić.

O kosztach orzeczono po myśl art. 98 k.p.c. w zw. z art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005, nr 167, poz. 1398 ze zm.) obciążając stronę pozwaną kosztami procesu, od których obowiązku uiszczenia powódka została w całości zwolniona. Na koszty te składają się opłata sądowa od pozwu w kwocie 991 zł, wynagrodzenie pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu i dotychczas niezapłaconej w kwocie 2952 zł w tym 552 zł tytułem podatku VAT, oraz kwota 247,75 zł wynagrodzenie biegłego sądowego psychologa i 334,94 zł wynagrodzenie biegłego psychiatry. tytułu opłaty sądowej od pozwu oraz 1200,- zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego i 17,- zł opłata skarbową od pełnomocnictwa. Sąd przyznał pełnomocnikowi powoda wynagrodzenie z podwójnej wysokości, gdyż pełnomocnik poczynił znaczny nakład pracy na wyjaśnienie okoliczności sprawy, w tym także w postępowaniu przedsądowym. Koszty ustalono od wynikającej z treści pozwu wartości przedmiotu sporu w wysokości 19 800,96 zł stanowiącej zgodnie z art. 19 i 21 k.p.c. sumę tj. kwoty 12 000,- zł - wartość umowy pożyczki opisanej w pkt 2 petitum pozwu, której dotyczyło żądanie stwierdzenia nieważności oraz kwoty 7800,96 zł wskazanej w żądaniu zapłaty określonym w pkt 2 pozwu. Pełnomocnik powódki sprostował na rozprawie w dniu 27 listopada 2012r. błędnie wyliczoną przez powódkę na kwotę 7801,- zł wartość przedmiotu sporu wyjaśniając, że wprost z treści pozwu wynika, że wartość przedmiotu sporu powinna wynosić 19800, 96 zł, po zaokrągleniu 19801,- zł.